

Hogyan került a magyar korona Ferenc József kezébe 1853-ban?

2025. október 7-én **Dr. Deák Ágnes** professzor asszony az **MTA Alumni programjának** keretén belül egy igazi krimibe illő történetet mutatott be az érdeklődő 9-12. évfolyamos diákoknak és tanárainak.

Dr. Deák Ágnes kutatási területe a Habsburg Birodalom 19. századi története, ezen belül is a neoabszolutizmus és a Schmerling-provizórium időszaka (1849–1867), részletesen tanulmányozta az államrendőrség, a besúgóhálózat 1850–1860-as évekbeli működését. Az előadás témájává egy a diákok számára kevésbé ismert, ám annál érdekesebb, izgalmasabb rejtélyt és annak leleplezését választotta.

A nagy nyilvánosság számára kevésbé ismert, hogy az 1848-49-es szabadságharc végén mi történt a magyar koronázási ékszerekkel. Vendégünk az előadás elején felvázolta a magyar politikai elit lehetőségeit, tudván, hogy a szabadságharcot Magyarország nem tudja megnyerni. A győzelmet Ferenc József osztrák császár orosz segítséggel vívta ki, és számára égető kérdés volt a magyar koronázási ékszerek megszerzése, amit a Török Birodalomba menekülő magyar emigráció 5 tagja – köztük Szemere Bertalan és Batthyány Kázmér gróf – Orsova határában, a Duna partján rejtett el.

A háttértörténet bemutatása után ismerhettük meg Wargha István kalandos élettörténetét, aki gyakorlatilag kettős ügynökként árulta el az osztrák hatóságoknak a Szent Korona rejtekhelyét. De ki is volt valójában ez a Wargha István, hogyan tudhatott arról a titokról, amelyet csupán 8 személy ismert?

Wargha István vagyontalan kisnemesi családból származott, aki eredetileg papnak készült, majd filozófiai-pedagógiai tanulmányokat folytatott, jelentős eredményeket ért el a magyar óvodai nevelés területén. Nem sokkal később a politika felé sodorta az élet és közeli kapcsolatba került Kossuth Lajossal, akinek végül „táskahordozója”, vagyis bizalmasa lett. A szabadságharc leverését követően Kossuth emigrációba vonult, elhagyta az országot, először Vidinbe, majd Londonba költözött, Wargha viszont az országban maradt.

1849-től Ferenc József a Legfelsőbb Rendőri Hivatalt és annak vezetőjét, Johann Kempen altábornagyot utasította a korona felkutatására. Wargha István 1851-ben a császári rendőrség rendőrinformátora lett, és ő maga ajánlotta fel, hogy kiutazik Londonba és Kossuthnál kipuhatolja, hol van a korona. 1853. április 26-án el is utazott Londonba és május 18-án érkezett vissza a korona titkával együtt. Egy házkutatás során megtalálták nála azt a hálóruhájába varrt 7-8 papírfecnit, amelyen található kódot az osztrák hatóság sikeresen feltörte, majd egy Wargha által rajzolt térkép segítségével sikerült az elveszett korona nyomára bukkanni. Wargha azt állította, hogy egy Szűcs nevű honvéd árulta el neki a korona rejtekhelyét, de a történészek szerint erre semmilyen bizonyíték nincs, nem véletlen, hogy a bécsi rendőrség sem hitt Warghának. Deák Ágnes szerint Wargha feltehetően Kossuthtól kapta meg a korona rejtekhelyének titkát, azzal a céllal, hogy később csempéssze ki a koronát a birodalomból. A koronálását végül Titus Kager hadbíró vezetésével 1853. szeptember 8-án ásták ki a Duna török fennhatóság alatt álló partján.

Wargha 60 ezer forint jutalmat kapott a korona megtalálásában vállalt szerepéért, ami a korban a professzor asszony példájával élve egy egyetemi tanár akár 40-50 éves fizetésének felelt meg. A megtalált koronát Ferenc József először Bécsbe, majd a Budai Várba vitette, ahol a kincstárban elzárva tárolták. Wargha a bécsi rendőrség segítségével elhagyta az országot, majd Londonban emigrációban élt.

A professzor asszony a közel 60 perces előadásában a diákok számára is érthetően, világos magyarázatokkal, lendületes előadásmóddal mutatta be a Szent Korona felkutatásának történetét, a tanulók figyelmét végig fenn tudta tartani. Az előadás végén a tanulók is feltehették kérdéseiket, amelyekre az előadó készséggel válaszolt.

Köszönjük a lehetőséget!

Halász Zsuzsanna

történelem tanár